

Tomasz Ciesielski

Postępy badań zespołu zajmującego się dziedzictwem po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej włączonych do Imperium Rosyjskiego

---

Hereditas Monasteriorum 1, 382-383

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zespół I

Tomasz CIESIELSKI
Instytut Historii
Uniwersytet Opolski

Postępy badań zespołu zajmującego się dziedzictwem po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej włączonych do Imperium Rosyjskiego*

Zespół koordynowany przez prof. Tomasza Ciesielskiego, dyrektora Instytutu Historii Uniwersytetu Opolskiego (współpracują: mgr Arleta Ciupińska, Instytut Historii UO, dr Witalij Hołubowicz, Państwowy Uniwersytet Rolniczy w Grodnie, dr Witalij Rosowski, Ośrodek Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, dr Mariusz Sawicki, Instytut Historii UO, dr Irena Wodzianowska, Instytut Historii KUL, mgr Raisa Zianiuk, Instytut Historii Białoruskiej Akademii Nauk), zajmuje się dziedzictwem po klasztorach skasowanych na wschodnich ziemiach dawnej Rzeczypospolitej, które znalazły się pod zaborem rosyjskim i zostały włączone do Imperium, jako tzw. gubernie zachodnie i południowo-zachodnie. Do końca października 2012 r. wykonane zostały następujące przedsięwzięcia badawcze:

- kwerendy w Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym Ukrainy w Kijowie, Państwowym Archiwum Obwodu Kijowskiego i Narodowej Bibliotece Ukrainy im. V. I. Vernadskiego w Kijowie, Ukraina: 17–26 V 2012 r., prof. Tomasz Ciesielski, i 19 V–8 VI 2012 r., mgr Arleta Ciupińska, sprawozdanie zob. HM, 1, 2012, s. 384–390;
- kwerenda w Państwowym Archiwum Obwodu Winnickiego i Winnickim Muzeum Krajoznawczym, Ukraina, 23–30 V 2012 r., dr Witalij Rosowski, sprawozdanie zob. HM, 1, 2012, s. 390–394;
- kwerenda w Rosyjskiej Bibliotece Narodowej i Rosyjskim Państwowym Archiwum Historycznym Sankt Petersburgu, Rosja: 20 VIII–1 IX 2012 r., prof. T. Ciesielski, sprawozdanie zob. HM, 1, 2012, s. 394–399;
- kwerenda w Państwowym Historycznym Archiwum Białorusi w Grodnie, Miejskim Muzeum Historyczno-Archeologicznym w Nowym Zamku, Grodzieńskim Państwowym Muzeum Historii Religii, Archiwum Zakonu Franciszkanów w Grodnie, Białoruś: 15–29 IX 2012 r., dr Witalij Hołubowicz, dr Mariusz Sawicki i mgr Raisa Zianiuk, sprawozdanie T. Ciesielskiego zob. HM, 1, 2012, s. 400–402;
- kwerenda w Narodowej Bibliotece Ukrainy im. V. I. Vernadskiego, Państwowym Archiwum Obwodu Kijowskiego i Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym Ukrainy w Kijowie, Ukraina: 17–27 IX 2012 r., dr Irena Wodzianowska, sprawozdanie zob. HM, 1, 2012, s. 402–406.

---

* Praca naukowa finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2012–2016. Scientific work financed by the Ministry of Science and Higher Education under the name of the “National Programme for the Development of Humanities” in the years 2012–2016.

• kwerenda w Państwowym Historycznym Archiwum Białorusi w Mińsku, Białoruś: sierpień–październik 2012 r., mgr Raisa Zianiuk, oraz 5–6 X 2012 r., prof. T. Ciesielski, publikacja wyników w przygotowaniu, ukaze się w HM, 2, 2013.

Celem tych kwerend jest przygotowanie przewodnika po archiwach białoruskich, rosyjskich i ukraińskich posiadających w swoim zasobie materiały związane z dziedzictwem kulturowym po skasowanych klasztorach z terenów wschodnich dawnej Rzeczypospolitej, sporządzenie inwentarzy zachowanych archiwów poklasztornych oraz katalogów dokumentów powstałych w związku z przeprowadzeniem procesu kasaty klasztorów i rozdysponowaniem przejętych środków finansowych, majątku ruchomego i nieruchomego, a także pozyskanie informacji do baz danych w Portalu Wiedzy. Pozyskanie koniecznego do zrealizowania tych celów badawczych materiału wymaga kilkuletniej kwerendy w archiwach i bibliotekach Białorusi, Litwy, Ukrainy i Rosji. Plany badawcze zespołu na 2013 r. przewidują zrealizowanie następujących przedsięwzięć:

• kwerenda w Państwowym Historycznym Archiwum Białorusi w Mińsku, Białoruś: dokończenie opracowania katalogu, pozyskanie informacji do baz danych dotyczących kasaty oraz losów majątku poszczególnych klasztorów z terenów dzisiejszej Białorusi;

• kwerenda w Grodnie w Państwowym Historycznym Archiwum Białorusi i Grodzieńskim Państwowym Muzeum Historii Religii, Białoruś: dokończenie opracowania katalogu, pozyskanie informacji do baz danych dotyczących kasaty oraz losów majątku poszczególnych klasztorów z terenów dzisiejszej Białorusi oraz polskiego Podlasia (czyli dawna gubernia grodzieńska);

• kwerenda w Sankt Petersburgu w Rosyjskiej Bibliotece Narodowej i Rosyjskim Państwowym Archiwum Historycznym, Rosja: kontynuowanie prac nad katalogiem-przewodnikiem, pozyskanie informacji do baz danych dotyczących kasaty oraz losów majątku poszczególnych klasztorów z terenów dzisiejszej Ukrainy, Białorusi, Litwy, Łotwy (dawne Inflanty polskie) oraz Polski (Podlasie i dawne Królestwo Polskie);

• kwerenda w Kijowie w Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym Ukrainy, Państwowym Archiwum Obwodu Kijowskiego i Narodowej Bibliotece Ukrainy im. V. I. Vernadskiego, Ukraina: kontynuowanie prac nad katalogiem-przewodnikiem, pozyskanie informacji do baz danych dotyczących kasaty oraz losów majątku i zakonników z poszczególnych klasztorów z terenów dzisiejszej Ukrainy;

• kwerenda w Państwowym Archiwum Obwodu Rówieńskiego w Równem, Państwowym Archiwum Obwodu Wołyńskiego w Łucku, Państwowym Archiwum Obwodu Żytomierskiego w Żytomierzu, Ukraina: opracowanie katalogu, pozyskanie informacji do baz danych dotyczących kasaty oraz losów majątku poszczególnych klasztorów z terenów dzisiejszej Ukrainy (w dobie Imperium Rosyjskiego guberni wołyńskiej);

• kwerenda w Wilnie, w Lietuvos Valstybės Istorijos Archivas, Litwa: opracowanie katalogu archiwaliów dotyczących kasat na terenie dzisiejszej Białorusi, pozyskanie informacji do baz danych dotyczących kasaty oraz losów majątku poszczególnych klasztorów z terenów dzisiejszej Białorusi.